

FLORIDA'DA KÜTÜPHANELERARASI İŞBİRLİĞİ

Verna NISTENDIRK

Leon County Kütüphanesi Müdürü
Tallahassee, Florida, A.B.D.

Amerika Birleşik Devletlerinin bir eyaleti olan Florida'da kütüphane hizmeti, 1956 yılına kadar yalnızca şehirlere münhasırdı. Çeşitli fonlarla beslenen bu kütüphaneler alabildiğine gelişmiş, hattâ modern anlamda en iyi hizmeti vermeğe başlamıştı. Fakat, bunun yanı sıra, bir kaçı dışında diğer köy ve kasabalar kütüphane hizmetinden mahrumdular. 1956 yılından sonra, artan Federal Hükümet yardımı Florida Eyalet Kütüphanesi (Florida State Library) nin sorumluluk ve yetkisi altındaki bir programla birleştirilerek, büyük bir işbirliği anlayışı içinde, Florida'nın bütün kütüphane meselelerini çözümlenebilecek bir plân hazırlanmış ve uygulanmağa başlanmıştır.

Toplum kütüphane hizmetine ihtiyaç duyduğu ve kütüphaneci topluma kütüphane hizmeti vermediği arzulan zaman, işbirliği anlayışı kendiliğinden ortaya çıkmakta, hattâ bir zaruret halini almaktadır.

En basit anlamda işbirliği, bunun bölge kütüphaneleri ile kasa-

ba kütüphaneleri arasında başlayıp, kasaba kütüphaneleri ve bölge kütüphaneleri arasında devam etmesidir. Böylece, bir okuyucu tarafından istenilen materyal — istenen biçimde: Kitap, dergi, plâk, film, vb. — eğer başvurulmuş kütüphanede yok ise, işbirliği içindeki diğer kütüphanelerden sağlanabilmektedir. Bu biçimdeki bir kütüphaneler arası işbirliği programı içerisinde, mükerrer eser sayısı azalmakta; bununla orantılı olarak, daha çok sayıda materyal edinme imkânı artmaktadır.

Bu işbirliği anlaşması içinde olan bölgelerdeki kütüphanelerin çoğu üç ayrı kaynaktan yardım almaktadır: Federal Hükümet yardımı, Eyalet Hükümeti yardımı ve bölgede yaşayanların bu amaçla ödedikleri vergiler. Bu yüzden, hemen hemen kütüphanelerin hepsi, küçük de olsalar, müracaat koleksiyonlarına, çeşitli çocuk ve yetişkin kitaplarına, çeşitli popüler magazinelere ve plâklara sahiptirler. Bu bir bakıma mükerrerlik sayılabilirse de, zaman mefhumunun önemi böy-

le davranılmasını gerekli kılmaktadır. Bazı kütüphaneler koleksiyonlarında çeşitli tablolar ve 16 mm. lik sesli filmler bile bulundurmakta ve bunları okuyucularına ödünç vermektedir.

Burada zikredilen işbirliği anlaşmasının kütüphane komisyonları tarafından tesbit edilmekte, verilecek hizmetin nicelik ve nitelik analizi yapılmakta, anlaşma belirli bir süre için programlaştırılmaktadır. Daha sonraki anlaşmalara, öncekilerde görülen boşluklar eklenmekte, mevcut maddi imkânlarla en iyi hizmetin, eşit bir hizmet anlayışı içinde, bütün bölgeyi içine almasını sağlamaktadır.

Bölge kütüphaneleri, kuruluşlarından sonra, bir süre ayrı ayrı kütüphaneler olarak hizmetlerini sürdürdüler. Kısa bir müddet sonra teknik hizmetlerdeki korkunç pahalılık ve aynı derecedeki korkunç mükerrerlik kütüphanecilerin dikkatini çekti. Bu karşılıklı anlayış havası, kütüphaneleri yalnızca okuyucu hizmetleri açısından işbirliği alanında bırakmayarak teknik hizmetlerde de işbirliği yapılmasının gerekli olduğu düşüncesine götürdü. Böylece kütüphaneler, Eyalet kütüphanesinin kılavuzluğunda, materyallerin ortaklaşa siparişi, kataloglanması, tasnifi ve diğer teknik hizmetlerin yapılmasına başladılar. Bütün kütüphaneler ısmarlama formlarını Eyalet kütüphanesine yollamakta; Eyalet kütüphanesi

onları değerlendirmekte, ısmarlama işlemlerini yapmakta, kataloglayıp sınıflamakta; ceplerin takılması, okuyucu fişlerinin eklenmesi gibi teferruata ait teknik hizmetleri bitirdikten sonra bunları ilgili kütüphanelere göndermektedir. Eyalet kütüphanesi, bütün bu hizmetleri için, kütüphanelerden çok az para almaktadır. Bunun yanı sıra, diğer kütüphaneler okuyucu hizmetleri için daha çok vakit kazanmakta, teknik hizmetler problemini daha ucuza çözümlenmekte ve çok sayıda satın alınan materyallerden sağlanan belli bir yüzdede indirimden faydalanmaktadır. Burada başka bir avantaj daha ortaya çıkmakta; kütüphaneler teknik hizmetler yönünden standardlaşmaya gitmektedirler. Bu kütüphaneler sistemi içinde Dewey Onlu Sınıflaması ve Library of Congress konu başlıkları kullanılmaktadır.

Başlangıçta kütüphaneler arasında bir «film işbirliği» programı vardı; fakat imkânsızlıklar yüzünden yürütülemedi. Halen bir kaç bölge kütüphanesi bu hizmeti devam ettiriyorlar, fakat bu alandaki işbirliği Eyalet Kütüphanesi ile değil, Florida Eyalet Üniversitesi ile yürütülmektedir.

Bölge kütüphaneleri arasındaki işbirliğinin Eyalet Kütüphanesinin kontrolü altında olduğunu belirtmiştik. Bu yüzden, hizmet işlemlerinde en son basamak Eyalet Kütüphanesidir. Kütüphaneler, her-

hangi bir okuyucu dileği için, aşağıdaki şemada görülen işlem yolunu takip ederler.

Bookmobil
Kasaba ve şehir kütüphaneleri
Bölge Kütüphaneleri
Diğer Bölge Kütüphaneleri
Eyalet Kütüphanesi

Bu haberleşme ve işbirliği şebekesinde, dilek belirli bir silsileyi takip eder. Meselâ, bookmobil'den gelen bir dilek, önce kasaba veya şehir kütüphanesine, sonra bölge kütüphanesine, daha sonra bölge kütüphaneleri arası işbirliği örgütüne, en son basamak olarak da Eyalet

Kütüphanesine bildirilir. Bu şebekede, iletişim aracı olarak teleks kullanılmaktadır.

Eyalet Kütüphanesinin bir görevi de yeni teşekkül eden bir kasaba veya köyün ilk kütüphane ihtiyacını karşılamaktır. Bu maksatla belirli bir koleksiyonu o topluma ödünç verir, o çevrenin bir kütüphaneye kavuşmasına yardımcı olur ve çevre kendi problemlerini çözümlenebilecek duruma geldiği zaman, yeni kütüphane çevrelerinde kullanılmak üzere, ödünç verdiği koleksiyonu geri alır.

Çeviren : Hilmi ÇELİK